

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Аудитын нэр: "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 2018 оны
хөрөнгийн зарцуулалт, үр дүн" нийцлийн аудит
/НАГ-2019/06/-НА/

УИХ-ын Төсвийн Байнгын хорооны 2018
оны 01 дүгээр тогтоол, Монгол Улсын
Ерөнхий аудиторын орлогч бөгөөд
тэргүүлэх аудиторын баталсан
төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу
гүйцэтгэсэн нийцлийн аудитын тайлан

Иргэдийн саналыг аваагүй,
эрэмбэлэгдээгүй, чиг үүрэгт
нийцээгүй төсөл арга хэмжээг
төлөвлөн, зориулалт бусаар
зарцуулсан зөрчил давтагдаж
байна.

Хөвсгөл аймаг
2019 оны 4 дүгээр сар

50:100 цогцолборын авто зам

Аваргууд сургуулийн зүүн урд хийгдсэн
авто зогсоол

Шинэ-Идэр сум ЗДТГ-т худалдан авсан
авто машин

Анхраатдлын

Гадарсан дакираласан зөвлөхийн
түрэлд танилцууллах, зөвлөхийг
түгшүүртэх төвлөгөөгээ
гэжих чадаа ошиг шалгарал
“Зо-ныг сурвалж шинэ
төгрөгчүүдийн тайлбарыг
төслийг 2019 онд

	АГУУЛГА	№
	Агуулга	2
Тайланг бэлтгэсэн:	Товчилсон үгийн жагсаалт	3
Хөвсгөл аймаг дахь ТАГ-ын Нийцлийн аудитын алба	Аудит хийх үндэслэл, зорилт, хамрах хүрээ, арга зүй Аудитад ашигласан хууль, тогтоомж, шалгуур үзүүлэлт	4-5
Тэргүүлэх аудитор О.Ганболд Утас: 99382500	Үндсэн мэдээлэл Бүлэг 1. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийн эх үүсвэрийг хууль журамд заасны дагуу төлөвлөж, бүрдүүлсэн байна. 1.1 Аймгийн ОНХС-аас сумдын ОНХС-д олгох орлогын шилжүүлгийг МУЗГ-ын 2017 оны 230 дугаар тогтоолд заасан хугацаанд шилжүүлээгүй байна.	5 5 6
Аудитын менежер Ж.Отгончимэг Утас: 99382811	Бүлэг 2. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр иргэдийн саналыг аваагүй, эрэмбэлэгдээгүй хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлсэн байна. 2.1 Иргэдийн санал аваагүй, эрэмбэлэгдээгүй хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээг аймгийн ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэхээр төлөвлөн ИТХ-аар батлуулсан байна.	7 7-8
Аудитор Э.Бат-Эрдэнэ Утас: 99900662 Н.Гүрбазар Утас: 99979050	2.2 Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөс 2018 онд 537.0 сая төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсан байна.	9-11
Аудитын тайлан, дүгнэлттэй холбоотой асуудлаар нэмж тодруулах, асуужлавлах зүйл байвал 70384043, 70384044 дугаарын утсаар харилцана уу.	Бүлэг 3. Эрх бүхий байгууллагаас орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийн төлөвлөлт, зарцуулалт, хэрэгжилтийн байдалд тавих хяналт сүл байна. 3.1 Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийн төлөвлөлт, зарцуулалт, хэрэгжилтийн байдалд холбогдох байгууллагууд хяналт тавьж ажиллаагүй байна. 3.2. ОНХС-ийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, хэрэгжилтийн явцыг журамд заасны дагуу хугацаанд нь тайлагнасан байна.	12 11 11
Тайланг ТАГ-ын веб сайт-аас үзнэ үү. www.audit.mn	3.3. Өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилт 72.1%-тай байна.	13
ХАЯГ: Мөрөн сүм Аймгийн 3ДТГ-ын "А" корпус З давхар	4. Дүгнэлт 5. Зөвлөмж 6. Зөрчлийн жагсаалт 7. Холбогдох байгууллагын санал, саналд өгөх тайлбар 8. Тайлан баталгаажуулах тушаал, албан шаардлага	14-15 16-17 18-25 26-39

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ

АДБОУС	Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт
ҮАГ	Үндэсний аудитын газар
МУЕА	Монгол Улсын Ерөнхий аудитор
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сан
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
МУЗГ	Монгол Улсын Засгийн газар
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
ИНХ	Иргэдийн Нийтийн Хурал
СТСХ	Санхүү төрийн сангийн хэлтэс
СХАА	Санхүүгийн хяналт, аудитын алба
АМНАТ	Ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр
НАТ	Нөөц ашигласны төлбөр
ТЭЗҮ	Техник эдийн засгийн үндэслэл
ХОХБТХ	Хөрөнгө оруулалт, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн хэлтэс
ОНӨГ	Орон нутгийн өмчийн газар
ХШУДАХ	Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын хэлтэс
НӨАТ	Нэмэн өртгийн албан татвар
ТА-3	Тогтвортой амьжиргаа-3
TAX	Төсөл арга хэмжээ
ХХК	Хариуцлагатай хувьцаат компани
ЕБС	Ерөнхий боловсролын сургууль
ХАА	Худалдан авах ажиллагаа
НТШ	Нээлттэй тендер шалгаруулалт
ХА	Харьцуулалтын арга
ШГБ	Шууд гэрээ байгуулах
ШХА	Шууд худалдан авалт
ОНО	Олон нийтийн оролцоотой
ОНХО	Орон нутгийн хөрөнгө оруулалт

Аудитын зорилт, хамарсан хүрээ, арга зүй

Аудит хийх үндэслэл

Аудитыг Монгол Улсын Их хурлын Төсвийн байнгын хорооны 2018 оны “Аудитын сэдэв батлах тухай” 01 дүгээр тогтоол, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын орлогч бөгөөд тэргүүлэх аудиторын 2019 оны 01 дүгээр сарын 07-ны өдрийн А/03 дугаартай тушаалаар баталсан “Үндэсний аудитын газрын 2019 онд гүйцэтгэх аудитын төлөвлөгөө”-г үндэслэн Төрийн аудитын тухай хуулиар тодорхойлсон Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын бүрэн эрхийн хүрээнд гүйцэтгэв.

Аудитын зорилт

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 2018 оны хөрөнгийн зарцуулалт, үр дүн хууль тогтоомжид нийцсэн эсэхэд аудит хийж, дүгнэлт, зөвлөмж боловсруулан холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд хүргүүлэх, аудитын тайланг ЯАГ-т танилцуулахад аудитын зорилт чиглэгдэв.

Дээрх зорилтыг хангахын тулд дараах дэд зорилтын хүрээнд аудитыг хийж гүйцэтгэлээ Үүнд:

- Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийг хууль журамд заасны дагуу төлөвлөж, бүрдүүлж, хуваарилсан эсэх
- Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийг хууль журамд заасны дагуу үр дүнтэй төлөвлөж, зарцуулсан эсэх
- Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийн төлөвлөлт, хэрэгжилтийг хууль журмын дагуу хянаж, тайллагнасан эсэх

Аудитын хамарсан хүрээ

Аудитыг Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийн 2018 оны орлого бүрдүүлэлт, хуваарилалт болон хэрэгжүүлсэн хөтөлбөр, төсөл арга, хэмжээний төлөвлөлт, гүйцэтгэл, тайллагнал, хяналтыг, холбогдох бусад баримтад тулгуурлан гүйцэтгэв.

Аудитад аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг даргын Тамгын газрын Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс, Хөрөнгө оруулалт, хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн хэлтэс, Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ дотоод аудитын хэлтэс мөн Санхүүгийн хяналт, аудитын алба, Орон нутгийн өмчийн газар сумдын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг даргын Тамгын газар, Баг хорооны Засаг дарга, иргэд Нийтийн Хурал болон бусад холбогдох газруудыг хамруулав.

Аудитын арга зүй

Аудитыг АДБОУС 100-400, 4200 дугаар стандартууд, Төрийн хяналт шалгалтын стандарт, Нийцлийн аудитын түр журмыг баримтлан шалгагдагч байгууллагасаас авсан мэдээлэл, нотлох зүйлсийг нягтлан шалгаж холбогдох албан тушаалнуудтай ярилцлага хийх, иргэдээс санал асуулга авах, дүн шинжилгээ хийх, анхан шатны баримт, ажлын төлөвлөгөө, тайлантай тулган баталгаажуулах арга зүйг ашиглан аудитын дүн, дүгнэлт, зөвлөмж боловсруулан холбогдох албан тушаалтанд хүргүүлж байна.

Аудитад ашигласан шалгуур үзүүлэлтүүд

Аудитын зорилттой холбоотой дараах хууль тогтоомж, дүрэм, журам, зааврыг шалгуур болгон ашиглав. Үүнд:

- Төсвийн тухай хууль;
- Монгол Улсын 2018 оны төсвийн тухай хууль;
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль;

- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль;
- МУЗГ-ын 2012 оны 09 дүгээр сарын 15-ны өдрийн 30 дугаар тогтоолоор баталсан “Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сан болон орон нутгийн хөгжлийн сангаас олгох шилжүүлэг тооцох аргачлал”;
- МУЗГ-ын 2017 оны 08 дугаар сарын 17-ны өдрийн 230 дугаар тогтоол;
- Сангийн сайдын 2012 оны 244 дүгээр тушаалаар баталсан “Орон нутгийн төсвийн төсөл боловсруулах журам”;
- Сангийн сайдын 2014 оны 43 дугаар тушаалаар баталсан “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн заавар”
- Сангийн сайдын 2018 оны 228 дугаар тушаалаар баталсан “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам”
- Бусад холбогдох хууль, дүрэм, журам

БҮЛЭГ- 1. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийн эх үүсвэрийг хууль журамд заасны дагуу төлөвлөж, бүрдүүлсэн байна.

Үндсэн мэдээлэл

Монгол Улсын Төсвийн тухай хуульд “Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сан гэж орон нутгийн хөгжлийг дэмжих, бус нутгийн тогтвортой байдлыг хангах зорилгоор улсын төсвөөс орон нутгийн төсөвт олгохоор дахин хуваарилалт хийх хөрөнгийг хэлнэ” гэж заасан байна.

Төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай 2015 оны 05 дугаар сарын 21-ний өдрийн хуулиар 2016 оны төсвийн жилээс эхлэн аймгийн ОНХС-д ОНХС-аас олгох шилжүүлгээс гадна Төсвийн тухай хуулийн 60 дугаар зүйлийн 60.2.6¹, 60.2.7²-д заасан шилжүүлгийг улсын төсвөөс олгохоор хуульчилжээ.

ОНХС болон улсын төсвөөс аймаг, нийслэлийн ОНХС-д олгох орлогын шилжүүлгийг тооцоходоо Засгийн газрын 2012 оны 30 дугаар тогтоолоор баталсан “Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сан болон орон нутгийн хөгжлийн сангаас олгох шилжүүлэг тооцох аргачлал”, Сангийн сайдын 2016 оны 17 дугаар тушаалаар батлагдсан “Ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр, ашиглалтын болон хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн орлогоос орон нутгийн хөгжлийн санд олгох шилжүүлэг тооцох аргачлал”-ыг тус тус мөрдөж байна.

Мөн орон нутгийн удирдлага улсын төсвөөс орон нутгийн хөгжлийг дэмжих зорилгоор хуваарилагдсан хөрөнгийг төлөвлөх, батлах, хуваарилах, нутгийн захиргаа, иргэд олон нийтийн оролцоотой хамтын шийдвэрээр ил тод, хариуцлагатай захиран зарцуулах, хяналт тавих, тайлагнах үйл ажиллагааг Сангийн сайдын 2014 оны 43 дугаар тушаалаар батлагдсан “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн заавар”-ыг баримтлан хэрэгжүүлж байсныг Сангийн сайдын 2018 оны 09 дүгээр сарын 12-ны өдрийн 228 дугаар тушаалаар баталсан “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам”-аар зохицуулахаар өөрчилсөн байна.

Сангийн сайдын 2014 оны 244 дүгээр тушаалаар батлагдсан “Орон нутгийн төсвийн төсөл боловсруулах журмын” 6.1.1³-д заасан ОНХС-аас олгох орлогын шилжүүлгийг Засгийн газрын 2012 оны 30 дугаар тогтоолын 1.3⁴ дахь заалт, Төсвийн тухай хуулийн 60.2⁵

¹ ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөрийн орлогоос улсын чанартай томоохон төсөл, агаа хэмжээг хэрэгжүүлэж хуулийн этгээдийн төлсөн ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөрийн орлогыг хассан зөрүүний 30 хувь; /Энэ заалтад 2016 оны 09 дүэээр сарын 09-ний өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулж “30 хувь” гэснийг “10 хувь” гэж өөрчилсөн, 2016 оны 11 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар “ashiagt малтмалын нөөц ашигласны төлбөрийн орлогоос” гэсний өмнө “Ашигт малтмалын тухай хуулийн 47⁶ дугаар зүйлд зааснаас бусад” гэж нэмэлт оруулсан/

² ашигт малтмалын хайгуулын болон ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн төлбөрийн орлогын 50 хувь.

³ орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас олгох орлогын шилжүүлэг;

⁴ Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас аймаг, нийслэлийн орон нутгийн хөгжлийн санд олгох орлогын шилжүүлгийг санхүү, төсвийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллага тооцно.

⁵ Орон нутгийн хөгжлийн сан нь дараах эх үүсвэрээс бүрдэнэ.

дахь заалтад нийцүүлэн Хөвсгөл аймгийн 2018 оны ОНХС-ийн эх үүсвэрийг Сангийн яам холбогдох журамд заасан нэр төрөл тус бүрээр тооцож 5,455.4 сая төгрөгийг хуваарилсан байна. Эх үүсвэрийг графикаар харуулбал:

График № 1 /сая төг/

1.1. Аймгийн ОНХС-аас сумдын ОНХС-д олгох орлогын шилжүүлгийг МУЗГ-ЫН 2017 оны 230 дугаар тогтоолд заасан хугацаанд шилжүүлээгүй байна.

ОНХС-аас шилжиж ирсэн эх үүсвэрийг аймаг дараах байдлаар төлөвлөн ИТХ-ЫН 2017 оны 12 дугаар сарын 04-ний өдрийн 06 дугаар тогтоолоор баталж хуваарилсан байна. Хүснэгтээр харуулбал:

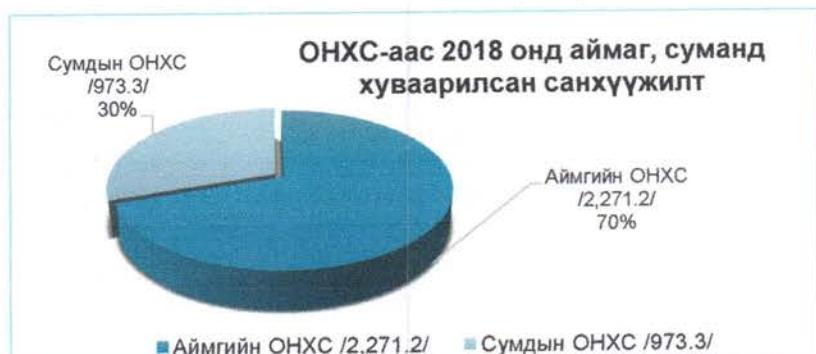
Хүснэгт №1 /сая.төг/

№	Эх үүсвэр	Дүн	Эзлэх хувь
1	ОНХС-аас аймаг болон сумдад олгох орлогын шилжүүлэг	3,244.5	59.5 %
2	“Тогтвортой амьжиргаа-3” төслөөс олгох урамшуулал, дэмжлэг	1,289.1	23.6 %
3	Ургсал зардал	921.8	16.9 %
Нийт дүн		5,455.4	100 %

ОНХС-аас аймагт шилжиж ирсэн нийт эх үүсвэрийн 59.5 % нь аймаг болон сумдад олгох орлогын шилжүүлэг, 23.6% нь “Тогтвортой амьжиргаа-3” төслийн дэмжлэг, урамшуулал, 16.9% нь ургсал зардал байна.

Диаграмм № 1 /сая.төг/

2018 онд аймаг, сумдын ОНХС-д санхүүжилт хуваарилахдаа Төсвийн тухай хуулийн 59 дүгээр зүйлийн 59.2.2⁶ дахь хэсэг, МУЗГ-ЫН 2017 оны 230 дугаар тогтоолоор батлагдсан журамд нийцүүлэн хуваарилсан байна. Диаграммаар харуулбал:

ОНХС-аас аймгийн ОНХС-д олгох санхүүжилтийг Сангийн сайдын баталсан хуваарийн дагуу сар бүр хуваарилсан боловч аймгийн ОНХС-аас сумдын ОНХС-д олгох орлогын шилжүүлгийг МУЗГ-ЫН 2017 оны 230 дугаар тогтоолын хавсралтын 2.5⁷-д заасан хугацаанд аймгийн Засаг даргын баталсан хуваарийн дагуу шилжүүлээгүй байна. Тухайлбал: 2018 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар аймгийн ОНХС-аас сумдад олгох 1 дүгээр сарын санхүүжилт 110.0 сая төгрөгийг хуваарийн дагуу шилжүүлээгүй, 2 дугаар

⁶ Энэ зүйлийн 59.2.1-д зааснаас бусад хэсгийн 30-аас доошгүй хувийг хүн амын тоо, алслалт, нутаг дэвсгэрийн хэмжээ харгалзан хуваарилж;

⁷ Аймаг, нийслэлийн орон нутгийн хөгжлийн санд орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас хуваарилсан орлогын шилжүүлгийг ажлын 3 хоногийн дотор сум, дуургийн орон нутгийн хөгжлийн санд аймаг, нийслэлийн Засаг даргын баталсан сар, улирлын хуваарийн дагуу хуваарилна.

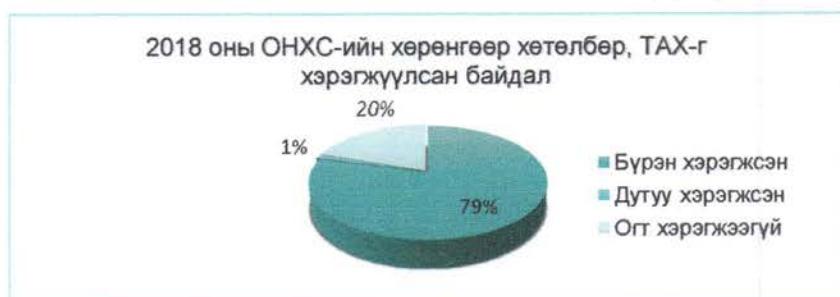
сарын санхүүжилтийг олгоходоо 1 дүгээр сарын санхүүжилтийг нэмж шилжүүлсэн, 3 дугаар сард 192.6 сая төгрөгийг хуваарийн дагуу шилжүүлээгүй байна. Энэ нь Аймгийн ОНХС-аас сумдын ОНХС-д олгох орлогын шилжүүлгийг МУЗГ-ын 2017 оны 230 дугаар тогтоолд заасан хугацааг баримтлахгүй байгааг харуулж байна.

БҮЛЭГ- 2. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр иргэдийн саналыг аваагүй, эрэмбэлэгдээгүй хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлсэн байна.

2018 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр аймгийн хэмжээнд нийт 279 төсөл арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр баталснаас 227 төсөл арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр гэрээ байгуулсан байна.

Батлагдсан нийт 279 төсөл арга хэмжээнээс 221 нь бүрэн хэрэгжсэн, 3 нь дутуу хэрэгжсэн, 55 нь огт хэрэгжээгүй байна.

Диаграмм № 2

Диаграммаас харахад: ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн төсөл арга хэмжээний 79% нь бүрэн хэрэгжсэн, 1% нь дутуу хэрэгжсэн, 20% нь огт хэрэгжээгүй байна.

2.1. Иргэдийн санал аваагүй, эрэмбэлэгдээгүй хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээг аймгийн ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэхээр төлөвлөн ИТХ-аар батлуулсан байна.

Сумдын ОНХС: Аудитад хамрагдсан сумдын тухайд Сангийн сайдын 2014 оны 43 дугаар тушаалаар баталсан журмын 5.2⁸-д заасан хугацаанд багтаан ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, TAX-ний жагсаалтыг Баг, хорооны ИНХ-аар хэлэлцэх, санал хураах хурлыг 5 дугаар сард багтаан зохион байгуулаагүй байна.

Аймгийн ОНХС: Аймгийн ОНХС-ийн хөрөнгөөр 2018 онд нийт 51 TAX-ний урьдчилсан жагсаалтыг гаргаж иргэдээс санал авсан ба 48146 иргэн санал өгсөн байна. Иргэдийн саналыг тоолж эрэмбэлсэн жагсаалтыг аймгийн Засаг даргын зөвлөлийн хуралд танилцуулаагүй байна.

Төсөл арга хэмжээний саналыг нэгтгэн, арга зүйн зөвлөмж, дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг аймгийн Засаг даргын захирамжаар байгуулан ажиллаагүй байна.

Сангийн сайдын 2014 оны 43 дугаар тушаалаар баталсан "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн заавар"-ын 6.3⁹ хэсэгт заасныг баримтлан эрэмбэлсэн боловч иргэдийн саналын аваагүй, эрэмбэлэгдээгүй дараах TAX-г ИТХ-аар батлуулан ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн байна. **Үүнд:**

№	TAX-ний нэр	Төсөвт өртөг /сая.төг/	Баталсан тогтоол шийдвэрийн нэр огноо
1	Титэм сургуулийн спорт заалны хүзүүвчийн барилга, ус ариун цэврийн байгууламж.	165.5	Аймгийн ИТХ-ын 2017 оны 12 дугаар сарын 04-ний өдрийн ээлжит V дугаар хуралдааны 06 дугаар тогтоол
2	Орон сууцны байруудын фасад, орцны засварын ажил	425.4	

⁸ Баг, хорооны ИНХ-ын /цаашид Нийтийн хурал гэх/ дарга ирэх онд ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээний жагсаалтыг хэлэлцэх, санал хураах хурлыг жил бурийн 5 дугаар сард багтаан зохион байгуулна.

⁹ ...сум дүүргийн иргэдийн саналыг авсан аймаа, нийслэлийн чиг үүрэгт хамаарах саналын жагсаалтыг мөн оруулна.

3	Гудамжны гэрэлтуулэг	1,593.6	
4	50:100 энергийн төв цогцолборын сайжруулсан авто замын ажил явган хүний гүр, хөшөө дурсгал	456.0	
5	Ахмад настан хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн нийтийн тээврийн үйлчилгээ	64.0	Аймгийн ИТХ-ын 2018 оны 02 дугаар сарын 07-ны өдрийн ээлжит бус VI дугаар хуралдааны 01 дугаар тогтоол
Нийт дүн:			2,704.5

Дээрх зөрчилтэй холбогдуулан зөрчлийг таслан зогсоох давтан гаргахгүй байх “Албан шаардлага”-ыг холбогдох албан тушаалтанд хүргүүлэхээр шийдвэрлэв.

Аймгийн ЗДТГ-ын ХОХБТХ нь зураг төсөвгүй, ТЭЗҮ хийгдээгүй, техникийн тодорхойлолтгүй, төсөвт өртгийг тооцоогүй төсөл арга хэмжээг ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэхээр төлөвлөн, хэрэгжүүлсэн нь Төсвийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.4¹⁰, Сангийн сайдын 2014 оны 43 дугаар тушаалаар баталсан “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн заавар”-ын 4.7¹¹, 2012 оны 244 дугаар тушаалаар батлагдсан “Орон нутгийн төсвийн төсөл боловсруулах журам”-ын 6.3.3¹² дахь заалтуудтай тус тус нийцэхгүй байна. **Хүснэгтээр харуулбал:**

Хүснэгт № 3

№	ОНХС	Төсөл арга хэмжээний нэр	Төсөвт өртөг /сая.төг/	Тайлбар
1	Аймгийн ОНХС	Аймгийн баяр наадмын талбайн их засвар	199.2	Зураг төсвийг 2018 оны 5 дугаар сард хүлээн авсан акт үйлдсэн байна.
2		Титэм сургуулийн спорт заалны хүзүүвчийн барилга, ус ариун цэврийн байгууламж	165.5	Зураг, төсөв 2018 оны 5 дугаар сард хянан баталгаажуулсан.
3		Мөрөн сумын болино холболтын авто замуудыг, хатуу хучилттай болгох, шинэчлэлийн ажил	1,125.8	Зураг, төсөв 2018 оны 01 дүгээр сард боловсруулагдаж, 2018 оны 2 сард Магадлал хийгдсэн байна.
4		Аймгийн ЗДТГ-ын барилгын засвар	376.8	Зураг, төсөв 2018 оны 04 дүгээр сарын 24 боловсруулагдсан байна
5		Ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн нийтийн тээврийн үйлчилгээ	64.0	Ажлын даалгаврыг 2018 оны 03 дугаар сарын 20-нд боловсруулж Мөрөн сумын ЗД-аар батлуулсан байна.
6	Шинэ-Идер сумын ОНХС	Усны машин /Галын зориулалттай ЗИЛ-131 машин/	28.0	Техникийн тодорхойлолт байхгүй байна.
7		Дөрөлжийн давааны цасны хаалт барих	4.0	Ажлын даалгаваргүй байна.
Нийт дүн			1,963.3	

Тодруулбал: ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх дээрх ТАХ-ний ажлын даалгавар, ТЭЗҮ, зураг төсөв нь боловсруулагдаагүй байхад төлөвлөж, ИТХ-аар батлуулсан байна. **Зөрчлийг таслан зогсоох давтан гаргахгүй байх “Албан шаардлага”-ыг холбогдох албан тушаалтанд хүргүүлэхээр шийдвэрлэв.**

¹⁰ Хөрөнгө оруулалтын төсөөт төхник, эдийн засгийн үндэслэл хийгдсэн, зураг төсвөө батлуулсан, хуульд заасан бусад зөвшөөрөл олгогдсон төсөл, арга хэмжээг тусгана.

¹¹ Хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээ нь хуульд заасны дагуу төхник, эдийн засгийн үндэслэл хийгдсэн, зураг төсвөө нь батлагдсан, байгаль орчинд, нөлөөлөх байдлын үнэлгээ хийгдсэн, бусад зөвшөөрөлтэй байх

¹² Хөрөнгө, оруулалтын төсөл хөтөлбөр арга хэмжээ нь хуульд заасны дагуу төхник, эдийн засгийн үндэслэл хийгдсэн, зураг төсвөө нь батлагдсан, байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ хийгдсэн, бусад зөвшөөрөлтэй байх;

2.2. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөс 2018 онд 537.0 сая төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсан байна.

Төсөл, хөтөлбөрийн гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах ажлыг хууль журмын дагуу зохион байгуулсан байна.

2018 онд ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжих нийт 227-н хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээнд ХАА зохион байгуулсан байна. Өмнөх оноос шилжиж ирсэн 17-н ТАХ-г 2018 онд үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлсэн байна.

Аймгийн ЗДТГ-ын дарга нь Сангийн сайдын 2014 оны 5/6765 дугаартай албан бичгээр хүргүүлсэн зөвлөмжийг хэрэгжүүлэхээр 2018 оны 05 сарын 08-ны өдрийн А/68 дугаар тушаалаар ТБОНӨХБАҮХАТХ-ийн 46 дугаар зүйлийн 46.3¹³-г баримтлан аймгийн ОНӨГ-т захиалагчийн эрх, үргийг шилжүүлсэн боловч аймгийн Засаг даргын захирамжаар үнэлгээний хороог байгуулж байна. Энэ нь ТБОНӨХБАҮХАТХ-ийн 46 дугаар зүйлийн 46.1.1¹⁴-дэх заалттай нийцэхгүй байна.

ОНХС-аас 537.0 сая төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсан байна.

Аймгийн ОНХС-ийн хөрөнгөөр Төсвийн тухай хуулийн 60.3¹⁵ дахь заалт болон Сангийн сайдын 2014 оны 43 дугаар тушаалаар баталсан журамтай нийцээгүй төсөл арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн байна. Тухайлбал:

1. Орон сууцны байруудын фасад, орцны засварын ажлын тухайд:

2018 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр тус хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн нь Сангийн сайдын 2014 оны 43 дугаар тушаалаар баталсан "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн журам"-ын 7.2¹⁶ дахь заалттай нийцэхгүй байна.

2. ЗДТГ-ын автомашин авахад үзүүлсэн дэмжлэгийн тухайд: /Шинэ-Идэр сум/

Шинэ-Идэр сумын ЗДТГ-т 32.0 сая төгрөгийн үнийн дүн бүхий суудлын автомашин худалдан авахад дэмжлэг үзүүлж аймгийн ОНХС-аас 10.0 сая төгрөгийг автомашин нийлүүлсэн компани болох "Их Харгана Ундраа" ХХК-д шилжүүлсэн байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 60.3.1¹⁷ дэх заалт болон Сангийн сайдын 2014 оны 43 дугаар тушаалаар батлагдсан "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн заавар"-ын холбогдо заалтуудыг зөрчсөн байна.

3. Ахмад настан хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн нийтийн тээврийн үйлчилгээний тухайд:

Иргэдийн саналыг аваагүй, эрэмбэлэгдээгүй, чиг үүрэгт нийцээгүй төсөл арга хэмжээг 2018 онд ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэхээр аймгийн ИТХ-аар батлуулан хэрэгжүүлсэн байна.

МУЗГ-ын 2017 оны 197 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралтын 1.2¹⁸-т заасан иргэдийг үнэ төлбөргүй зорчуулахад шаардагдах хөрөнгийн тооцоог гарган аймгийн халамжийн байгууллагын мэдээллийг үндэслэн 4.1¹⁹-д заасны дагуу аймгийн ЗДТГ-аас Сангийн яаманд хүргүүлэн 4.2²⁰-т заасан төсөвт тусгуулахаар зохицуулсан байхад ОНХС-аас 2018 онд 39.0 сая төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсан байна.

¹³ Энэ хуулийн 46.2-т заасан захиалагчийг төлөөлөх эрх бүхий этгээд энэ хуулиар өөрт олгогдсон эрхийг холбогдох албан тушаалтанд шилжүүлж болох болоевч ийнхүү эрхээ шилжүүлэх нь түүнийг хариуцлагаас чөлөөлөх үндэслэл болохгүй.

¹⁴ Энэ хуульд заасны дагуу үнэлгээний хороог байгуулах;

¹⁵ Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийн дараах зүйлд зарцуулахыг хориглоно:

¹⁶ Аймаа ОНХС-ийн хөрөнгөөр Төсвийн тухай хуулийн 58.2-т заасан дараах чиг үүрэгийг хэрэгжүүлж болно.

¹⁷ Орон нутгийн төсөвөөс санхүүжүүлэхээр хуулиар тогтоосон чиг үүрээс бусад хөтөлбөр, арга хэмжээ

¹⁸ Энэхүү журмын үйлчилгээд Ахмад настаны тухай хуулийн 3.1, 3.3-т заасан ахмад настан, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн 4.1.1-д заасан хүн хамаарна.

¹⁹ Аймаа, нийслэлийн нийгмийн халамжийн үйлчилгээний байгууллагаас ирүүлсэн ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо, мэдээллийг үндэслэн аймаа, нийслэлийн Засаг дарын Тамын газар ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг нийслэл, аймгийн төвийн нийтийн тээврийн хэрэгсэл (таксинаас бусад)-ээр орон нутгийн харьяалал харгалзахгүйгээр үнэ төлбөргүй зорчуулахад шаардагдах хөрөнгийн тооцоог гарган санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захирагааны төв байгууллагаад хүргүүлнэ.

²⁰ Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захирагааны төв байгууллага ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг нийтийн тээврийн хэрэгслээр үнэ төлбөргүй зорчуулахад шаардагдах хөрөнгийг аймаг, нийслэлийн төсөвт тусгана.

4. Эрдэнэбулган сумын спорт заалны тухайд:

2017 онд ОНХО-ын санхүүжилтээр 250.0 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэйгөөр сумын ИТХ-аар батлуулан хэрэгжүүлсэн бөгөөд 2018 онд сумын ОНХС-аас 89.8 сая төгрөгийг тус ТАХ-нд зарцуулсан нь "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн заавар"-ын 4.9²¹ дэх заалттай нийцэхгүй байна.

Дээрх зөрчлүүдэд: Зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргахгүй байх "Албан шаардлага"-ыг холбогдох албан тушаалтанд хүргүүлэхээр шийдвэрлэв.

2018 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр улсын болон орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжих ТАХ-ний зураг төсвийг хийлгэсэн нь Төсвийн тухай хуулийн 60.3 дахь заалт болон Орон нутгийн хөгжлийн сангийн заавар"-ын 7.2.1.a²², 7.4.7.a²³ дахь заалтыг тус тус зөрчсөн байна. **Хүснэгтээр харуулбал:**

Хүснэгт № 5 /сая.төг/

№	TAX –ний нэр	Төсөвт өртөг	Тайлбар
1	Улаан-Уул сумын ЕБС-ийн хүүхдийн дотуур байрны цахилгааны ажлын зураг төсвийн зардал	1.3	Зөрчлийг таслан зогсоох
2	Түнэл сумын төвийн цахилгаан хангамжийн шугам сүлжээний зураг төсвийн зардал	2.2	ОНХС-нд төвлөрүүлэх
3	Хатгал тосгонд шинээр барих 320 хүүхдийн хичээлийн байрны хөрсний геологийн дүгнэлт гаргуулах	2.3	Зөрчлийг таслан зогсоох
4	Нутгийн аваргууд сургуулийн спорт заалны засварын ажлын зураг төсвийн үнэ	1.0	Зөрчлийг таслан зогсоох
5	50:100 цогцолбор байгуулах түүний орчинд модлог ургамал, цэцэрлэгжүүлэлт, тохижилтын зураг төсвийн зөвлөх үйлчилгээ	13.5	Зөрчлийг таслан зогсоох
6	Мөрөн сумын шаардлагатай газруудад гэрлэн дохио сууринуулах ажлын зураг төсвийн зөвлөх үйлчилгээ	1.4	ОНХС-нд төвлөрүүлэх
7	"Хөвсгөл цэцэрлэгт хүрээлэнгийн усан оргилуур"-ын ажлын зураг төсвийн үнэ /Мөрөн сум/	9.3	Мөрөн сумын ОНХС-нд төвлөрүүлэх
8	Түүхийн эдийн захын тохижилтын зураг төсөв боловсруулах /Мөрөн сум/	3.0	Мөрөн сумын ОНХС-нд төвлөрүүлэх
Нийт дүн		34.0	

Зориулалт бусаар зарцуулсан дээрх төсөл арга хэмжээний нийт 34.0 сая төгрөгийн 15.9 сая төгрөгийг ОНХС-ийн эх үүсвэр болгон буцаан төвлөрүүлэх, 18.1 сая төгрөгийн зөрчилд зөрчлийг дахин гаргахгүй байх, таслан зогсоох "Албан шаардлага"-ыг холбогдох албан тушаалтанд хүргүүлэхээр шийдвэрлэв.

ОНХС-ийн санхүүжилтээр бий болсон хөрөнгийг "Нягтлан бодох бүртгэл"-д бүртгэж ажилласан байна.

ОНХС-ийн санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар батлагдсан маягт, аргачлалын дагуу гаргасан байна. Сумдын ОНХС-ийн тайланг тусад нь гаргаж, сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн нэгтгэсэн тайланд нэгтгэж тайлагнасан байна.

Аймаг, сумдын ОНХС-ийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн барилга байгууламж, машин тоног төхөөрөмжийг Сангийн сайдын 2014 оны 43 дугаар тушаалаар батлагдсан "ОНХС-ийн заавар"-ын 8.6²⁴-д заасны дагуу орон нутгийн өмчид бүртгэж ажилласан байна.

²¹ ОНХС-аас санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг өөр бусад эх үүсвэртэй давхардуулахгүй байх.

²² ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалтын зураг төсөө, ТЭЗҮ боловсруулах.

²³ Зураг төсөө (зөвхөн ОНХС-аас санхүүжүүлэхээр заасан төсөл, арга хэмжээний)

²⁴ ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн хөрөнгө оруулалтыг орон нутгийн өмчид бүртгэнэ.

2018 онд ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн дараах хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээний ашиглалт хангалтгүй байна. Тухайлбал:

1. Аймгийн ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн "Титэм сургуулийн спорт заалны хүзүүвчийн барилга, ус ариун цэврийн байгууламж" төсөл арга хэмжээний тухайд:

ХӨАОНӨГ/20182060 дугаартай гэрээгээр "Батжин-Үндрах" ХХК 2018 оны 06-10 сард гүйцэтгэн Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах комиссын 2018.10.12-ны өдрийн УКД-2018-10 дугаартай дүгнэлтээр²⁵ комиссын бүрэлдэхүүн тус барилгын ажлыг хүлээн авсан боловч дараах нөхцөл байдал бий болсон байна. Үүнд:

Аудитын явцад гүйцэтгэлийг зураг төсөвтэй тулгахад дараах зөрчил байна. Халаах хэрэгсэл нь зураг төсөвт: ОХУ-д үйлдвэрлэсэн M-140A маркийн халаах хэрэгсэл байхаар төлөвлөсөн боловч гүйцэтгэгч компани панелан паар тавьсан байна.

Титэм Ерөнхий боловсролын сургуулийн хүзүүвчийн барилга нь дулаан алдарт ихтэй учраас ариун цэврийн байгууламжийг 2018 онд огт ашиглаагүй байна.

2. Мөрөн сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр 5-н байршилд авто зогсоол хийх ажлын тухайд:

Мөрөн сумын ИТХ-ын 2017 оны 12 дугаар сарын 15-ны өдрийн 08 дугаар тогтоолоор "Мөрөн сумын 5 байршилд авто зогсоол барих ажил"-ыг нийт 74.9 сая төгрөгөөр баталсан боловч 2 авто зогсоолыг нийт 73.1 сая төгрөгийн гэрээ байгуулан хэрэгжүүлсэн байна.

Захиалагчийн гаргасан ажлын даалгаврын тоо хэмжээ, зураг төсөвт тусгагдсан тоо хэмжээ хоорондоо зөрүүтэй, төлөвлөсөн ажлыг батлагдсан төсвийн хүрээнд гүйцэтгээгүй байна. Мөн захиалагч тал болон зураг, төсөв зохиогчийн хариуцлагагүйгээс төсөв зөрүүтэй хийгдсэн гэж үзэн 2 байршлын төсвийг дахин хийлгэж, батлагдсан төсвийг өмнөхөөс нэмэгдүүлэн 3 байршлын авто зогсоолын ажлыг гүйцэтгээгүй байна. Энэ нь Сангийн сайдын 2016 оны 415 дугаар тушаалаар баталсан "Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, санхүүжилт, хяналт, тайлагналтын журам"-ын 4.21²⁶ дэх заалттай нийцэхгүй байна.

Зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, таслан зогсоох "Албан шаардлага"-ыг Мөрөн сумын Засаг дарга болон төсвийн орлого бүрдүүлэлт, худалдан авах ажиллагаа, хөрөнгө оруулалт хариуцсан мэргэжилтэн нарт хүргүүлэхээр шийдвэрлэв.

3. Тосонцэнгэл сумын ОНХС-ийн тухайд:

Тус сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр явган хүний зам тавих ажлын санхүүжилт 6.0 сая төгрөгийг тухайн ажлыг гүйцэтгээгүй байхад санхүүжилтийг бүрэн олгосон байна.

Гүйцэтгэлийг хангуулан, зөрчлийг арилгах "Албан шаардлага"-ыг сумын Засаг даргын орлогч, ЗДТГ-ын нягтлан бодогч нарт хүргүүлэв.

²⁵ "Энэхүү барилга байгууламжийн барилгын ажил зохих зөвшөөрөл, зураг төслийн дэгүү бүрэн хийгдэж, хууль тогтоомжид заасан шаардлага хангасан гэж үзээд ашиглалтад оруулах нь зүйтэй гэж дүгнэв"

²⁶ Барилга байгууламж, их засвар, тоноа төхөөрөмжийн зардолыг хооронд нь шилжүүлэх, батлагдсан нэр, байршилыа солих, хүчин чадлыг өөрчлөх, хуулиар батлагдсан төсөвт өртгийг хэтрүүлэн төнөрөр зарлах, гэрээ байгуулах, санхүүжүүлэхийг хориглоно.

БҮЛЭГ-3: Эрх бүхий байгууллагаас орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийн төлөвлөлт, зарцуулалт, хэрэгжилтийн байдалд тавих хяналт сүл байна.

ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлж буй хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр ТАХ-ний төлөвлөлт, санхүүжилт, гүйцэтгэлийн үйл ажиллагаанд ИТХ-ын дэргэдэх хяналтын хороо, Санхүүгийн хяналт, аудитын алба, аймгийн ЗДТГ-ын Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ дотоод аудитын хэлтэс Сангийн сайдын 2018 оны 228 дугаар тушаалаар баталсан “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн заавар”-ын 9.4²⁷ дэх хэсэгт заасан хяналтыг бүрэн хэрэгжүүлээгүй байна.

3.1 Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийн төлөвлөлт, зарцуулалт, хэрэгжилтийн байдалд холбогдох байгууллагууд хяналт тавьж ажиллаагүй байна.

1. ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжсэн хөтөлбөр, ТАХ-ний төлөвлөлт, санхүүжилт, гүйцэтгэлд нийт 24 сумаас 11 сумын ИТХ-ын дэргэдэх хяналтын хороо хяналт тавьж ажилласан бол 13 сумын ИТХ-ын дэргэдэх хяналтын хороо хяналт тавьж ажиллаагүй байна.

2. Санхүүгийн хяналт, аудитын алба нь 2018 онд ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжсэн хөтөлбөр, ТАХ-ний гүйцэтгэлд хяналт хийх зорилгоор сумдын Санхүүгийн албаны дарга настай хамтран ажиллах гэрээ байгуулан 2019 оны төлөвлөгөөндөө сэдэвчилсэн байдлаар тусгасан байна.

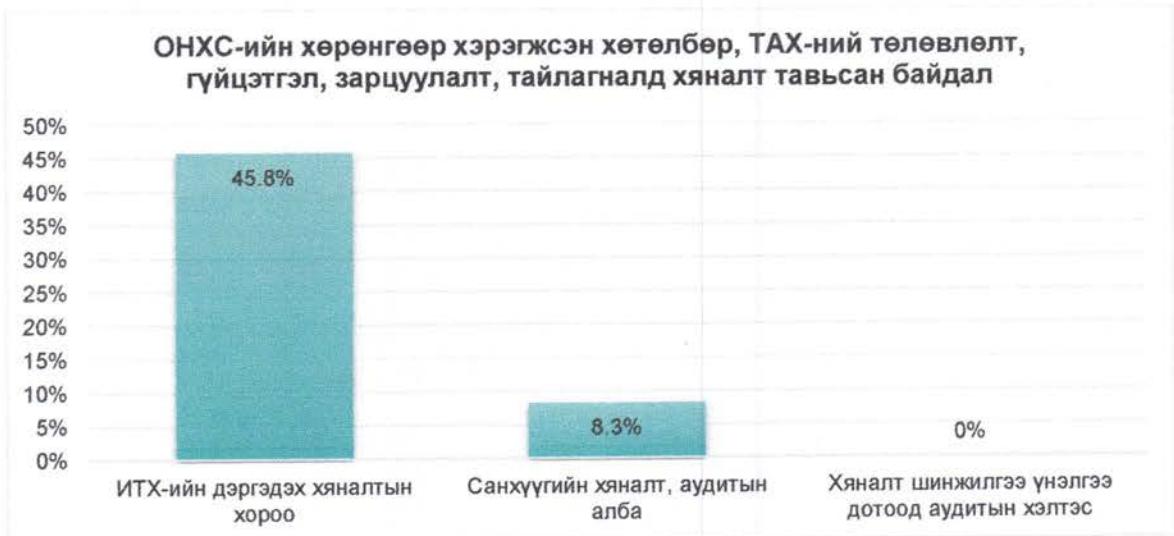
2018 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжсэн хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээний гүйцэтгэлд нийт 24 суманд хяналт хийхээс Алаг-Эрдэнэ сум, Хатгал тосгонд хяналт хийсэн байна.

Энэ нь тухайн үед мөрдөгдөж байсан Сангийн Сайдын 2014 оны 43 дугаар тушаалаар баталсан “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн заавар”-ын 9.2²⁸ болон 9.6²⁹-д заасан заалтыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна гэж нийцлийн аудитаар үзлээ.

3. Аймгийн ЗДТГ-ын Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ дотоод аудитын хэлтэс нь 2018 онд ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжсэн хөтөлбөр, ТАХ-ний төлөвлөлт, санхүүжилт, гүйцэтгэл, тайлagnалт, бүртгэлийн явц, үр дүнд хяналт үнэлгээ хийж дүгнэлт гаргаагүй байна.

ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжсэн хөтөлбөр, ТАХ-ний төлөвлөлт, гүйцэтгэл, зарцуулалт, тайлagnалд хяналт тавьсан байдлыг графикаар харуулбал.

График № 2

²⁷ ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний төлөвлөлт, санхүүжилт, зарцуулалт, гүйцэтгэл, тайлagnалт, бүртгэл болон энэ журмын

²⁸ ОНХС-аас оруулж байгаа хөрөнгө оруулалт, хэрэгжих хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээнд гүйцэтгэлийн, санхүүгийн хяналт шалгалтыг дотоод аудитын алба хэрэгжүүлнэ.

²⁹ ОНХС-ийн санхүүжилтээр хэрэгжих хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээнд орон нутгийн дотоод аудитын болон ирээдийн хөндөнгийн хяналт тавина.

3.2 ОНХС-ийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, хэрэгжилтийн явцыг журамд заасны дагуу хугацаанд нь тайлагнасан байна.

ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжик буй хөрөнгө оруулалт хөтөлбөр, ТАХ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах зохицуулалт нь Сангийн сайдын 2018 оны 09 дүгээр сарын 12-ны өдрийн 228 дугаар тушаалаар баталсан “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам”-д хамааран зохицуулагдаж байна.

ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлж буй хөтөлбөр, ТАХ-ний хэрэгжилтийн тайланг холбогдох журамд заасны дагуу 24 сумын ЗДТГ, аймгийн ЗДТГ-ын ХОХБТХ-т хугацаандаа тайлагнасан байна.

Аймгийн ЗДТГ-ын ХОХБТХ нь аймаг, сумдын ОНХС-ийн хэрэгжилтийн жилийн эцсийн нэгтгэсэн тайланг холбогдох журамд заасан хугацаанд Сангийн яаманд тайлагнасан байна.

3.3. Өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилт 72.1%-тай байна.

“ОНХС-ийн 2017 оны хөрөнгийн зарцуулалт, үр дүн” нийцлийн аудитаар 4.0 сая төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоож /нэг/, 21.0 сая төгрөгийн албан шаардлагыг хүргүүлэн /нэг/, 11 зөвлөмж өгч, хууль тогтоомж зөрчсөн холбогдох албан тушаалтанд сахилгын шийтгэл ногдуулах саналыг тус тус хүргүүлэн ажилласан байна.

Галт сумын 2017 онд ОНХС-ийн зарцуулалттай холбоотой 4.0 сая төгрөгийн төлбөрийн акт, 21.0 сая төгрөгийн албан шаардлага хэрэгжээгүй байна.

“ОНХС-ийн 2017 оны хөрөнгийн зарцуулалт, үр дүн” нийцлийн аудитаар өгсөн зөвлөмж 72.1%-тай байна. Өмнөх аудитаар аймгийн Засаг даргад хүргүүлсэн сахилгын шийтгэл ногдуулах саналыг хэрэгжүүлээгүй байна.

Цагаан үүр сумын холбогдох албан тушаалтанд хүргүүлсэн дараах зөвлөмж хэрэгжээгүй байна.

“Эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмж авахад 3.0 сая төгрөг, ЗДТГ-ын тоног төхөөрөмж авахад 5.4 сая төгрөг тус тус баталсан нь Сангийн сайдын 2014 оны 43 дугаар тушаалаар баталсан “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн заавар”-ын 4.4-т тодорхойлсон³⁰ ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, ТАХ-г төлөөвлөхөд баримтлах зарчмыг зөрчсөн”

³⁰ 4.4 (... сум дүүргийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх урсаал болон хөрөнгийн зардалт зарцуулахгүй байх)

ДҮГНЭЛТ

Аудитын явцад цуглуулсан нотлох зүйлс, аудитын дүнд үндэслэн дараах дүгнэлтийг хийж байна. Үүнд:

1. Аймгийн ОНХС-аас сумын ОНХС-д олгох орлогын шилжүүлгийг МУЗГ-ын 2017 оны 230 дугаар тогтоолд заасан хугацаанд шилжүүлээгүй байна.
2. Аймгийн Засаг дарга ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээг олон нийтийн оролцоотой төлөвлөх, арга зүйн зөвлөмж, дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг байгуулаагүй байна.
3. ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээний урсгал зардлын тооцоо, цаашид төсөвт хэрхэн нөлөөлөх болон урсгал зардлыг хэрхэн шийдвэрлэх талаар санал боловсруулж, дүгнэлт гаргаагүй байна.
4. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр иргэдийн саналыг аваагүй, эрэмбэлэгдээгүй хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээг төлөвлөн, хэрэгжүүлсэн байна.
5. ОНХС-ийн хөрөнгөөр сум, орон нутагт бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах ажиллагааг хууль болон холбогдох журмын дагуу зохион байгуулсан байна.
6. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийг зориулалт бусаар зарцуулсан зөрчил давтагдаа байна.
7. Эрх бүхий байгууллагаас орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийн төлөвлөлт, зарцуулалт, хэрэгжилтийн байдалд тавих хяналт сул, аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүйгээс зөрчил давтагдаж байна.

ЗӨВЛӨМЖ

Аудитын дүн, дүгнэлтэд үндэслэн дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг дор дурдсан албан тушаалтанд зөвлөж байна Үүнд:

Аймгийн ИТХ-ын дарга Л.Төмөрбаатарт:

1. Иргэдийн саналаар дэмжигдсэн, зураг төсөв нь боловсруулагдсан Сангийн сайдын 2018 оны 228 дугаар тушаалаар батлагдсан "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам"-ын 3.1.3³¹-т заасан шаардлагыг хангасан хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээг хэлэлцэн баталж байх.
2. Аймгийн ЗДТГ-ын ХОХБТХ-ийн дүгнэсэн ОНХС-ийн хэрэгжилтийн тайланг "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам"ын 9.8³²-д заасны дагуу хэлэлцүүлж байх.
3. Аймгийн ОНХС-ийн сангийн төлөвлөлт, гүйцэтгэлд тавих хяналтыг холбогдох эрх зүйд нийцүүлэн хэрэгжүүлж, нийтэд ил тод мэдээлж байх.

Аймгийн Засаг дарга Л.Ганболдод:

1. ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээг олон нийтийн оролцоотой төлөвлөх, арга зүйн зөвлөмж, дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг байгуулж ажиллах.
2. Иргэдийн саналаар дэмжигдэж, ажлын хэсгийн дүгнэлтээр баталгаажсан хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээг олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр дамжуулан танилцуулж байх.

³¹ ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээ нь хуульд заасны дагуу зураг төсөв, техник, эдийн засгийн үндэслэлтэй, байгаль орчны төлөөв байдлын үнэлгээ хийгдсэн, бусад холбогдох зөвшөөрөлтэй.

³² Энэ журмын 9.4, 9.5-д заасан байгууллага дангаараа болон иргэд, иргэний нийгмийн байгууллагын төлөөллийг оролцуулан ОНХС-ийн үйл ажиллагаанд хийсэн хяналт шалгалт, аудит, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тайлан, дүгнэлт, зөвлөмж, акт, албан шаардлагыг тухайн шатны ИТХ-аар жил бүр хэлэлцүүлнэ.

- Иргэдийн саналыг аваагүй, эрэмбэлэгдээгүй, хууль тогтоомжид заасан чиг үүрэгт нийцээгүй, зураг төсөв нь боловсруулагдаагүй хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээг төсвийн төсөлд тусгахгүй байх, иргэдийн хуралд оруулахгүй байх.

Аймгийн Хөрөнгө оруулалт хөгжлийн бодлогын хэлтсийн дарга Э.Азаяад:

- Иргэдийн саналыг аваагүй, эрэмбэлэгдээгүй, хууль тогтоомж, чиг үүрэгт нийцээгүй, зураг төсөв нь боловсруулагдаагүй хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээг төлевлөхгүй байх.
- ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээг Сангийн сайдын 2018 оны 228 дугаар тушаалаар батлагдсан “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам”-ын 7.7³³ заасны дагуу Засаг даргын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлж байх.
- ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэхээр санал болгож буй хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлсний дараах өмчлөлтэй холбоотой асуудал болон хөрөнгийн ашиглалтын урсгал зардлыг тооцож, орон нутгийн төсөвт нөлөөлөх нөлөөллийн талаарх дүгнэлт гаргаж байх.
- Сангийн сайдын 2018 оны 228 дугаар тушаалаар батлагдсан “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам”-ын 9.7³⁴ заасны дагуу сумдаас тухайн жилийн ОНХС-ийн хэрэгжилтийн тайланг авч дүгнэлт өгч, үр дүнг Засаг дарга, орон нутгийн удирдлагуудад танилцуулж байх

Хяналт-шинжилгээ үнэлгээ, дотоод аудитын хэлтсийн дарга Г.Энхбаярт:

- Сангийн сайдын 2018 оны 228 дугаар тушаалаар батлагдсан “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам”-ын 9.6³⁵ заасны дагуу ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний төлөвлөлт, санхүүжилт, зарцуулалт, гүйцэтгэл, тайлagnalт, бүртгэлийн явц, үр дүнд хяналт- шинжилгээ, үнэлгээ хийж, үр дүнг олон нийтэд тухай бүр мэдээлж байх.

Санхүүгийн хяналт, аудитын албаны дарга В.Нэргүйд

- Сангийн сайдын 2018 оны 228 дугаар тушаалаар баталсан /9 дүгээр сараас эхлэн хэрэгжих буй/ “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам”-ын 9.4³⁶-т заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлж ажиллах

Сумдын ИТХ-ын дарга нарт:

- Иргэдийн саналаар дэмжигдсэн, Сангийн сайдын 2018 оны 228 дугаар тушаалаар батлагдсан “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам”-ын 3.1.3-т заасан шаардлагыг хангасан хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээг хэлэлцэн батлах
- Сумдын ОНХС-ийн сангийн төлөвлөлт, гүйцэтгэлд хяналтыг чанартай хэрэгжүүлж ил тод мэдээлж байх

³³ ...ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээний нэгдсэн жагсаалтыг 8 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор Засаг даргын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлнэ”

³⁴ Журмын 9.3-т заасан дүгнэлт, Засаг даргын шийдвэрийг тухайн шатны ИТХ-аар жил бүр, төсвийн гүйцэтгэлийн болон санхүүгийн тайлангийн талаарх Засаг даргын мэдээллийн хамт хэлэлцүүлнэ.

³⁵ Энэ журмын 9.5-д заасны дагуу хийсэн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тайлан, дүгнэлт, зөвлөмжийг ОНХС-ийн цахим хуудсаар дамжуулан олон нийтэд тухай бүр мэдээлэх үргийг аймаг, нийслэлийн Засаг даргын тамгын газрын Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын хэлтэс, сум дүүргийн Засаг даргын тамгын газар хүлээн.

³⁶ ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний төлөвлөлт, санхүүжилт, зарцуулалт, гүйцэтгэл, тайлagnalт, бүртгэл болон энэ журмын хэрэгжилтэд...Засгийн газрын 2015 оны “Дүрэм батлах тухай” 483 дугаар тогтооплын хавсралтаар батлагдсан “Дотоод аудитын дүрэм” болон эдээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжид заасан чиг үүргийн дагуу хяналт тавина.”

Сумдын Засаг дарга нарт:

1. Төсвийн тухай хууль, Сангийн сайдын 2018 оны 228 дугаар тушаалаар батлагдсан “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам”-д заасан шаардлагыг хангасан Иргэдийн санаалаар дэмжигдсэн, зураг төсөв нь боловсруулагдсан хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээг төсвийн төсөлд тусгах.
2. ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэхээр санал болгож буй хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлсний дараах өмчлөлтэй холбоотой асуудал болон хөрөнгийн ашиглалтын урсгал зардлыг тооцож, орон нутгийн төсөвт нөлөөлөх нөлөөллийн талаарх дүгнэлт гаргаж байх.
3. Сангийн сайдын 2018 оны 228 дугаар тушаалаар батлагдсан “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам”-ын 9.6-д заасны дагуу хяналт-шинжилгээ үнэлгээний тайлан дүгнэлт, зөвлөмжийг ОНХС-ийн цахим хуудсаар дамжуулан олон нийтэд мэдээлж байх.